

Izveštaj o realizovanim aktivnostima Turističke zajednice ZDK na području Kantona za 2008.godinu

Rad Turističke zajednice ZDK najbolje se može sagledati kroz analizu rada Skupštine, Turističkog vijeća, Predsjednika, Nadzornog odbora i Turističkog ureda.

U 2008.godini održane su dvije sjednice **Skupštine TZ ZDK**.

Na 2. redovnoj sjednici Skupštine, održanoj 11.02.2008.godine u hotelu „Internacional“ u Zenici, Predsjednik Turističke zajednice ZDK, gospodin Brka Muhamed upoznao je prisutne sa radom Turističke zajednice ZDK u 2007.godini. Tom prilikom naglasio je da su se aktivnosti Turističke zajednice odvijale prema usvojenom programu rada i u okviru raspoloživih sredstava.

Na sjednici se raspravljalo i o radu Turističke zajednice i o problemima u radu sa kojima se susretala Turistička zajednica ZDK u 2007.god. Usvojeni su izvještaji o radu i izvještaji TZ ZDK za 2007.godinu, kao i izvještaj Nadzornog odbora o izvršenom nadzoru nad poslovanjem TZ ZDK. Na istoj sjednici usvojeni su program rada i finansijski plan TZ ZDK za 2008.godinu.

Takođe, na sjednici Skupštine održana je prezentacija realiziranih projekata Turističke zajednice ZDK u 2007.godini.

Na drugoj sjednici Skupštine TZ ZDK, održanoj 23.12.2008.godine u hotelu “Internacional” u Zenici, razmatrani su i usvojeni Izvještaj o radu za 2008.godinu, Izvještaj Nadzornog odbora o izvršenom nadzoru nad poslovanjem za 2008.godinu, usvojen je Rebalans plana za 2008.godinu, te su usvojeni Program rada i Finansijski plan za 2009.godinu.

Glavne aktivnosti Turističke zajednice ZDK u 2008.godini odnosile su se na investiciona ulaganja u vlastite projekte i projekte drugih subjekata, zatim na promociju i propagandu turističkih potencijala i turističke ponude putem elektronskih i štampanih medija, međunarodnih i domaćih sajmova, te putem značajnijih kulturno – zabavnih i sportskih manifestacija.

Urađen je dosta ambiciozan finansijski plan i program rada za 2009.godinu, koji će se realizirati u skladu sa prihodima koji se budu ostvarivali. U skladu s tim, planirana je izrada urbane turističke signalizacije u još četiri grada našeg Kantona, izrada smeđe signalizacije i postavljanje tabli dobrodošlice.

Iz Finansijskog plana se vidi da smo i za 2009.godinu planirali za unapređenje i razvoj turizma uložiti 59% sredstava i 21% za troškove Turističkog ureda i 20% za zaštitu kulturno – historijskih spomenika.

Na kraju Skupštine, gospodin Semir Osmanagić održao je prezentaciju o geo-arheološkim istraživanjima na visočkim piramidama.

Turističko vijeće je održalo deset sjednica, na kojima su uglavnom bili prisutni svi članovi Vijeća.

Na sjednicama su razmatrana mnogobrojna pitanja odnosno dogovaralo se o realizaciji planiranih aktivnosti i donešene su mnoge odluke od kojih ćemo nabrojati samo najvažnije:

- Odluka o održavanju izvještajne sjednice Skupštine TZ ZDK
- Odluka o izradi nove web stranice
- Odluka o izradi studije i projekata urbane turističke signalizacije u Zenici, Visokom, Tešnju, Maglaju, Zavidovićima, Žepču i Kaknju
- Odluka o odobravanju sredstava za arheološka iskopavanja u Visokom
- Odluka o izradi karte Ponijera i postavljanje info panoa
- Odluka o reviziji poslovanja TZ ZDK za 2007.god
- Odluka o odobravanju sredstava za izgradnju parka u općini Doboj jug
- Odluka o pokroviteljstvu prvenstva u raftingu na rijeci Bosni
- Odluka o formiranju komisije koja će izvršiti kontrolu utroška sredstava
- Odluka o odobravanju sredstava TA Respect za realizaciju projekta promocije BiH
- Odluka o kupovini sadnica breze i drugih zasada u Zenici
- Odluka da se realizacija akcije Izbor najboljih cvjetnjaka i balkona ove godine povjeri REC-u
- Odluka o prenosu objekta na Smetovima na Općinu Zenica
- Odluka o izgradnji sportskih terena na Smetovima
- Odluka o učešću u finansiranju uzletišta za paraglajdere
- Odluka o finansiranju uređenja unutrašnjosti Gradine u Tešnju
- Odluka o avio snimanju Ze-do kantona
- Odluka o snimanju lovnih, ribolovnih i planinskih područja na ZDK
- Odluka o pomoći PD Visočica za uređenje izletišta Gorani
- Odluka o umnožavanju propagandnog materijala kao i o izradi novog
- Odluka o finansiranju adrenalinskog parka na Smetovima
- Odluka o štampanju 20.000 letaka za Fondaciju APBPS
- Odluka o prenosu urbane turističke signalizacije na nadležne općine
- Odluka o finansijskoj pomoći za izgradnju šadrvana za LD „Srndać“ Doboj jug
- Odluka o odobravanju sredstava REC-u za uređenje Smetova
- Odluka o odobravanju sredstava Odbojkaškom klubu iz Kaknja
- Odluka o odobravanju sredstava za izgradnju lovačke kuće u Žepču
- Odluka o redizajnu kantonalnog kataloga i izradi džepnog kataloga
- Odluka o izradi flayera o Smetovima i Ponijerima
- Odluka o usvajanju izvještaja o radu, izvještaja o prihodima i rashodima za 2008.godinu
- Odluka o usvajanju Finansijskog plana za 2009.godinu
- Odluka o usvajanju Programa rada za 2009.godinu

Na sjednicama Turističkog vijeća pored navedenog raspravljalo se i o zahtjevima za donacijama i sponzorstvima, a isti su se odobrali u skladu sa Kriterijima o sponzorstvima i donacijama za:

- Rafting na Krivaji (Olovo-Zavidovići)
- Rafting na rijeci Bosni (Žepče - Maglaj)
- Međunarodni festival folkloru u Zenici
- „Izbor Miss i Mister Ze – Do kantona za 2008.“
- „Izbor najboljih sportista za 2008. godinu“
- Ljeto u gradu - Zenica

- Sportom protiv droge – Žepče
- Žepačko ljeto
- Tešanjско ljeto
- Visočko ljeto
- Studentsko ljeto u Maglaju
- Motorijada u Zenici
- Muzički Urban fest u Tešnju
- Turnir u ženskoj odbojci u Kaknju
- Vrandučka ašlama
- Izložba pasa u Žepču
- Čimburijada u Zenici
- Mulabdićevi dani kulture u Maglaju
- Studentsko ljeto
- Institut sevdaha
- Dani planinara BiH
- Multietnička smotra folkloru u Žepču
- Ljeto u gradu Zavidovići
- Veče sevdaha na Gradini u Tešnju

Nadzorni odbor

U okviru Satutarnih ovlaštenja i obaveza, Nadzorni odbor Turističke zajednice Ze – do kantona izvršio je nadzor o vođenju poslova, materijalnom i finansijskom poslovanju i raspolaganju sredstvima, te izvršenju i provođenju programa i finansijskog plana Zajednice.

U 2008.godini održane su dvije sjednice Nadzornog odbora i to 06.02.2008.godine, na kojoj su razmatrani izvještaji o radu i izvještaji o ostvarenim prihodima i rashodima u 2007.godini i 21.08.2008.godine na kojoj su razmatrani Izvještaj o radu i Izvještaj o ostvarenim prihodima i rashodima za period I – VI 2008. godine.

Na prvoj sjednici je zaključeno da su rashodi ostvoreni planiranom dinamikom i to od ukupnih rashoda ostvareno je 61,53 % za unapređenje turizma, 6,32% za rad tijela Turističke zajednice i 32,15% za troškove Turističkog ureda. Prema ovako iskazanim troškovima premašili smo Zakonom utvrđene omjere raspodjele rashoda.

Iz izvještaja se može vidjeti da su vidno smanjena izdvajanja za manifestacije u odnosu na prethodnu godinu. Akcenat je stavljen na infrastrukturne projekte, a najznačajniji takav projekat je postavljanje urbane turističke signalizacije u sedam gradova našeg Kantona.

Nadzorni odbor na drugoj sjednici nije imao primjedbi na poslovanje Turističke zajednice, te je konstatovao da je poslovanje i izvršavanje društvenih obaveza Turističke zajednice u posmatranom periodu vršeno u skladu sa propisima.

Takođe, konstatovano je da su se sredstva trošila u skladu sa odlukama Turističkog vijeća, Direktora i Pravilnika o javnim nabavkama. Predsjednik Skupštine i Turističkog vijeće Turističke zajednice ZDK je u skladu sa svojim ovlaštenjima korektno obavljao ovu dužnost, blagovremeno zakazivao sjednice i usmjeravao rad članova Skupštine i Turističkog vijeća i kontinuirano pratio rad Turističkog ureda i Direktora.

REALIZACIJA PROGRAMSKIH AKTIVNOSTI U 2008.GOD.

Turistička zajednica ZDK realizirala je projekte u skladu sa Programom rada i Finansijskim planom za 2008.godinu, usvojenim na Skupštini Turističke zajednice ZDK.

U 2008.godini svoje aktivnosti bazirali smo na infrastrukturnim projektima i na izradi propagandnog materijala.

Izgradnja urbane signalizacije u gradovima ZDK

Na sjednici Turističkog vijeća TZ ZDK, održanoj 31.01.2008.godine donešena je odluka o realizaciji projekta izrade studije i projekta urbane turističke signalizacije u slijedećim gradovima: Zenica, Visoko, Tešanj, Maglaj, Zavidovići, Žepče i Kakanj.

Raspisan je tender za izradu studije i projekta urbane turističke signalizacije, nakon čega je počela realizacija ovog projekta u Zenici. Na oko 100 lokacija u gradu postavljeno je oko 260 znakova u gradu.

Ovom vrstom

signalizacije u Zenici su obilježeni svi važniji objekti za koje građani i turisti treba da znaju (hoteli, kulturno – historijski spomenici, izletišta, muzeji, pozorišta, pošta, hitna pomoć, bolnica, autobuska stanica itd.

Nakon završetka projekta u Zenici, realizacija je započeta u Tešnju gdje je na 30 lokacija u gradu postavljeno oko 120 znakova. Krajem oktobra mjeseca projekat je u cjelosti realiziran u svih 7 gradova Kantona. Vrijednost projekta je iznosila 268.084,26 KM.

Turističko vijeće TZ ZDK donijelo je odluku o odobravanju sredstava u iznosu od 20.000,00 KM za uređenje unutrašnjosti Gradine u Tešnju. Pod nadzorom Zavoda za zaštitu kulturno – historijskih spomenika iz Sarajeva, postavljene su 32 korpe za otpatke i 21 klupa koje su ukopljene u ambijent.

Tokom 2006.godine Visoko je postalo jedna od najposjećenijih turističkih destinacija u BiH sa preko 200.000 posjetilaca, zbog aktuelnih dešavanja oko istraživačkih radova na dokazivanju hipoteze o postojanju piramida u Visokom. Turistička zajednica je kako u 2007.godini, tako i u 2008.godini pružila finansijsku pomoć Fondaciji Arheološki park: Bosanska piramida Sunca u geo arheološkim istraživanjima u Visokom sa **10.000,00 KM**.

U 2007.godini Turistička zajednica ZDK uložila je oko **19.000,00 KM** za izgradnju sportskih terena na Smetovima, a planom i programom rada za 2008.godinu, Turistička zajednica je za ovaj projekat izdvojila 20.000,00 KM. Sportski tereni su izgrađeni u blizini Informativno – turističkog centra u saradnji sa Općinom Zenica.

Klub ekstremnih sportova „SCORPIO“ jedan je od začetnika ideje o afirmaciji Smetova kao turističkog središta, posebno sa aspekta brdskog biciklizma, rekreativnog skijanja, paraglajdinga kao i jedinstvenih vidova aktivne rekreacije. Stoga je Turistička zajednica u saradnji sa ovim Klubom isfinansirala izgradnju adrenalinskog parka odnosno tornja za djecu na Smetovima, ukupne vrijednosti **5.000,00 KM**.

Općina Doboj jug uradila je projekat uređenja parka u centru ove Općine, koji je podržala i Turistička zajednica ZDK sa 5.000,00 KM. Od doniranih sredstava u parku je zasađena trava, ukrasno šiblje, drveće i urađeni su zemljani radovi.

Paraglajding klub „Vektor“ iz Zenice u cilju razvoja i popularizacije paraglajding sporta na našem Kantonu, pokrenuo je projekat uređenja letilišta i sletišta na relaciji Lisac, Zvečaj, Klopče i Gornja Zenica, kao i nabavku i montažu stacionarnog meteorološkog višenamjenskog uređaja sa pratećom podrškom na repertoru Lisac. Turistička zajednica je sa 5.000,00 KM podržala ovaj projekat.

Planinarski dom Gorani, kojim upravlja Planinarsko društvo “Visočica” iz Visokog, u period od 1992.-1996.godine potpuno je bio devastiran i van upotrebe. Zahvaljujući članovima Planinarskog društva,

dom je ponovo 1997. godine adaptiran i stavljen u funkciju i korištenje kako planinara tako i ostalih ljubitelja prirode.

Kako bi se što više zainteresovale sve populacije, a ponaročito omladina za boravkom u prirodi i čistom zraku, planinari su izradili projekat upotpunjavanja sadržaja ovog lokaliteta kako bi se pretvorilo u poznato izletišta. Turistička zajednica je finansijski pomogla realizaciju ovog projekta.

Udruženje sportskih ribolovaca "Blinker" iz Tešnja, pored toga što se bavi sportskim ribolovom, prepoznatljivo je i po tome što veliku pažnju posvećuje zaštiti čovjekove okoline i stvaranju što kvalitetnijih uslova za sportski ribolov na području općine Tešanj.

U posljednjih nekoliko godina na obali i koritu rijeke Usore članovi Udruženja su izveli niz akcija na uklanjanju otpada, posađeno je preko 1000 sadnica i napravljeno je nekoliko ribarskih kućica.

I ne samo da su rijeku Usoru učinili zanimljivom za ribare, već su privukli i veliki broj izletnika koji rado posjećuju ovo područje.

Turistička zajednica ZDK je podržala rad ovog Udruženja i finansijski pomogla izgradnju još jedne ribarske kućice za odmor

Na lokalitetu Dubrave, koji je pravi rezervat brojne i raznovrsne divljači ovog kraja, djeluje Lovačko udruženje "Srndać" iz Doboj juga. Udruženje je dosta aktivno, tako da je Turistička zajednica ZDK finansijski pomogla izgradnju šadrvana koje će postati stalno okupljalište članova Lovačkog društva "Srndać", kao i ostalih udruženja koji egzistiraju na području općine Doboj jug.

S obzirom da je Zenica, izgradnjom sportskog kompleksa na Kamberovića polju, u posljednje vrijeme postala grad sporta, Turistička zajednica je finansijski pomogla izgradnju boćarske staze u naselju Babina rijeka, a cilj je afirmacija ovog sporta u Zenici. Izgrađene su četiri nove staze za boćanje i postavljena je rasvjeta na tom području.

Žepačko područje je izuzetno bogato lovnom divljači, tako da na ovom području djeluje nekoliko lovačkih društava. U cilju razvoja i afirmacije lovnog turizma ovog područja, Turistička zajednica je odobrila finansijska sredstva Lovačkom društvu "Orlovik" iz Žepča, za izgradnju lovačke kuće na brdu Vis, udaljenom svega nekoliko kilometara od centra Žepča.

Turistička zajednica ZDK finansijski je podržala realizaciju projekta Turistički povratak rijeci Usori. Mjesna zajednica Kraševo od doniranih sredstava uradila je zemljane radove odnosno izvršila je mašinsko ravnanje 5000 m² površine zarasle u šiblje i šikaru, čime je povećana korisna površina izletišta i stvoreni povoljniji uslovi za bavljenje ribolovom i drugim vidovima rekreacije.

Sazidano je pet roštilja i mjesta za odlaganje smeća pored svake nadstrešnice i nabavljen je materijal za izgradnju dodatnih nadstrešnica.

Takođe, dovezeno je preko pedeset traktorskih prikolica zemlje koja je raspoređena na dijelu izletišta predviđenom za travnate terene kao i za zasipanje dijela rupa nastalih nelegalnom eksploatacijom plodnog humusa. Za ovaj projekat izdvojili smo 20.000,00 KM.

Izrada nove web stranice

Turistička zajednica ZDK je 2004.godine postavila web stranicu na kojoj je predstavljena turistička ponuda i turistički potencijali našeg Kantona. Međutim, postojeća stranica je starijeg datuma, rađena je zastarjelom tehnologijom i javila se potreba za izradom nove, koja će osigurati maksimalnu ažurnost dokumenata, te upravljanje sadržajem i izgledom stranice a posjetiocima omogućiti brz i jednostavan pristup željenim informacijama. U 2008.godini počela je sa radom nova stranica www.zedoturizam.ba, koja je dopunjena podacima o turističkoj ponudi i na kojoj su predstavljeni propagandni filmovi i materijali sa mogućnošći download-a.

Pored investicionih ulaganja, Turistička zajednica je finansijski učestvovala u aktivnostima drugih, koji su na indirektan način vršili promociju turizma i turističke ponude Kantona.

Među značajnije aktivnosti putem kojih je vršena promocija turizma i turističke ponude našeg Kantona su:

Nastavljajući tradiciju pomaganja održavanja raznih sportskih takmičenja, Turistička zajednica je sa **2.000,00 KM** pomogla **XIV Prvenstvo Balkana u Kickboxingu**, održano u Tešnju, a čiji je organizator Općina Tešanj i Centar borilačkih sportova iz Tešnja. Na ovom prestižnom međunarodnom takmičenju prisustvovala su ekipe iz Albanije, Bugarske, Grčke, Makedonije, Rumunije, Srbije, Crne Gore, Turske, Hrvatske i BiH. Čitav tok takmičenja praćen je od strane domaćih i medijskih kuća iz regiona.

U 2008.godini finansijski smo pomogli rafting klubove u organizaciji raftinga na rijekama Krivaja i Bosna. Tradicionalno se podržava rafting na rijeci Krivaja, koji organizuje Rafting klub "Krivaja" iz Zavidovića sa **2.000,00 KM**. Rafting se vozi u dužini od 71 kilometar i to u tri etape, od Olova do Zavidovića.

U posljednje vrijeme, na rijeci Bosna, u organizaciji Kajak kluba "Natron" iz Maglaja, održava se rafting "Za čistu rijeku Bosnu", na relaciji Žepče – Maglaj. Na ovom raftingu, učešće je uzelo 86 raftera sa oko 120 učesnika. S obzirom da je ovo tek drugi po redu rafting u organizaciji Kajak kluba "Natron", pomogli smo organizaciju sa **2.000,00 KM**, a za organizaciju prvenstva u raftingu, koji se održao na rijeci Bosni, u organizaciji Rafting kluba "Žara", Turistička zajednica je izdvojila 5.000,00 KM.

Zenička "Čimburijada" je manifestacija koja se održava tradicionalno već nekoliko godina, a njome se obilježava prvi dan proljeća. Za organizaciju "Čimburijade" izdvojili smo **2.000,00 KM**. Organizator ovogodišnje "Čimburijade" bio je Forum građana Zenice. Kulturno – zabavni program obilježila je

promenada duvačkog orkestra KUD-a “Željezara” Zenica, zatim je održana Eko regata u organizaciji Eko – rafting kluba “Žara” Zenica. U centralnom dijelu Kamberovića polja tradicionalno proljetno kupanje u rijeci Bosni obavio je Emilijan Knežević dugogodišnji čimburijaš i kupač na rijeci Bosni.

Organizator Šestog Festivala folklor “Zenica 2008.” bio je KUD “Željezara” iz Zenice. Na Festivalu je uzelo učešće 20 kulturno – umjetničkih društava sa preko 600 učesnika iz: Zenice, Zavidovića, Tešnja, Usore, Tešanjke, Žepča, Kaknja, Čatića, Doboj juga, Maglaja, Topčić polja, Breze i Vareša. Učesnici Festivala su se predstavili sa folklornim igrama, muzikom, pjesmama i bogatom izvornom narodnom nošnjom svih naroda Bosne i Hercegovine. Za organizaciju ovog Festivala izdvojili smo **1.000,00 KM**.

Turistička zajednica je i 2008.godine, kao i prethodnih godina podržala organizaciju manifestacije Izbor sportiste Ze-do kantona sa **1.000,00 KM**.

Prezentirana je turistička ponuda Ze-do kantona u toku proglašenja sportiste u funkciji sportskih ekipa i sporta, a u listu ZE – DO sport rezervisan je prostor na 1/1 stranici za predstavljanje turističke ponude.

Država Bosna i Hercegovina je putem zvanične Direkcije Izbor Miss BiH već dugi niz godina ravnopravni učesnik na brojnim evropskim i svjetskim takmičenjima. Među njima se izdvaja Izbor za Miss svijeta kao manifestacija sa najdužom tradicijom. S obzirom da Direkcija Izbor Miss BiH za izbor Miss svijeta predstavlja značajnu kariku u promociji turističke ponude naše zemlje u svijetu, Turistička zajednica je podržala organizaciju manifestacije sa **1.000,00 KM**.

Manifestacija “Sportom protiv droge” postala je već tradicionalna, na kojoj je do sada uzelo učešće oko 450 mladih iz Žepča, Zenice, Zavidovića, Maglaja i Kaknja. Organizator ove manifestacije je Asocijacija roditelja i prosvjetnih radnika iz Žepča. Članovi Asocijacije pokušavaju dati svoj doprinos u borbi protiv droge, upozoravajući i upoznavajući mlade na njenu štetnost. Takođe, jedan od ciljeva ove manifestacije je ponovno vraćanje ulične košarke u Žepče, koja je u prijeratnom periodu bila jako popularna među mladima Žepča. Kroz ovu manifestaciju, organizatori pokušavaju da mlade usmjere u pravcu sporta koji pruža jako dobru mogućnost u kreiranju životne svakodnevnice.

Za realizaciju Akcije Sportom protiv droge u Žepču odobrili smo **1.000,00 KM**.

Pored navedenih, pomogli smo i KUD “Izudin Mulabećirović-Izo” iz Jelaha u realizaciji programskih aktivnosti odnosno u organizaciji smotre folklore. Ovogodišnja smotra folklor okupila je preko 1.000 učesnika iz svih dijelova BiH. Po broju posjetilaca ovo je jedan od najposjećenijih festivala na području BiH, sa prosječnom posjetom između 3.000-4.000.

U okviru manifestacije Ljeto u gradu Zenici, u organizaciji Agencije “Bulbulon” i Foruma građana Zenice, održan je Festival sevdaha “Veče sevdaha”. Festival je održan na tvrđavi Vranduk, što samo po sebi predstavlja poseban ugođaj za posjetioce, a planirani muzički program i sveukupni ambijent daju poticaj za dalju afirmaciju historijskog kraljevskog grada Vranduka kao turističke destinacije. Za organizaciju ove manifestacije donirali smo **1.000,00 KM**.

Već pet godina zaredom u Jelahu se održava urbani muzički festival, pod nazivom Rastok, u organizaciji Jedinствене organizacije mladih iz Jelaha, na kome su nastupili mladi i neafirmisani muzičari iz čitave regije (BiH, Slovenije, Hrvatske, Srbije i Crne Gore). Festival je posjetilo oko 4.000 posjetilaca iz naše zemlje i iz susjednih zemalja. Na Festivalu je nastupilo 50 bendova iz cijele Bosne i Hercegovine. Turistička zajednica je pomogla održavanje Festivala.

Turistička agencija “Respect” iz Visokog ove godine je organizovala promociju BH turizma pod nazivom “BiH na drugi način”. TA “Respect” u saradnji sa FS Zenicabus ugostila je oko 70 turističkih radnika iz zemalja regiona. Gosti su imali priliku vidjeti i doživjeti BiH kao potencijal za dovođenje svojih gostiju. Turistički radnici su u tri dana obišli gradove Fojnicu, Jajce, Visoko, Kakanj i Doboj i tom prilikom doživjeli BiH na potpuno drugi način, što potvrđuju i sami gosti svojim reakcijama poslije manifestacije. Turistička zajednica je za promociju odobrila 5.000,00 KM.

JU Dom kulture „Edhem Mulabdić“ iz Maglaja, već dugi niz godina organizuje Festival mladih i neafirmisanih pjevača pod nazivom „Studentsko ljeto“. Ovo je tradicionalni Festival po kome je Maglaj postao prepoznatljiv. Od 1997.godine Festival prerasta u kulturnu manifestaciju koja traje nekoliko mjeseci sa nizom kulturnih sadržaja, da bi finale svega bile festivalske večeri zabavne i narodne muzike. Pored ovog Festivala, u Maglaju se u isto vrijeme održava i kulturna manifestacija „Mulabdićevi dani kulture“ uz gostovanje poznatih književnika, pozorišne predstave i brojne sadržaje za najmlađe. Turistička zajednica svake godine finansijski podržava ove manifestacije.

JU „Dom kulture“ Žepče nosilac je gotovo svih značajnijih kulturnih aktivnosti u Žepču, pa prema tome i kulturne manifestacije „Žepačko ljeto 2008.“. U sklopu ove manifestacije održan je bogat kulturno – zabavni program poput dječijih festivala, rock festivala, smotri folklora, večeri tradicionalnih izvornih pjesama i običaja.

Već tri godine zaredom Modna agencija „Fashion“ iz Zenice organizator je sedmice mode pod nazivom „Zenica fashion week“. Na ovoj sedmici mode u Zenici se okupe najznačajniji modni dizajneri i modne kuće iz regiona, s ciljem promocije mode kao značajnog razvojnog segmenta za BiH.

Ansambel „Bosnia folk“ iz Zenice organizator je kulturne manifestacije „U susret ljetu“, čiji je cilj da se kroz pjesmu i igru prezentuju kulturne vrijednosti grada Zenice i kulturne baštine protkane običajima naroda ovog kraja. Kao sastavni dio programa održana je prezentacija tradicionalne bosanske kuhinje „Bosanska sofr“, što je privuklo veliki broj posjetilaca. Manifestacija je održana na otvorenom, u centru grada i privukla je pažnju velikog broja posjetilaca.

Visočko ljeto je tradicionalna kulturna manifestacija u sklopu koje se održavaju dani trgovine, kulture i sporta. Ove godine, u sklopu Visočkog ljeta održana je manifestacija „Noć turizma i prijateljstva“, na kojoj je pred diplomatskim korom i privrednicima iz BiH predstavljen grad Visoko i turistički potencijali našeg Kantona.

Direkcija BH Muzičkih festivala Zenica, već nekoliko godina zaredom organizuje manifestaciju BH muzički festivali. Muzički događaj sastoji se iz tri programa:

- BH pop noći novih pop zvijezda
  - Euro pop festival novih zvijezda Evrope
  - Regionalnog radijskog festivala mega zvijezda bivše Jugoslavije
- Na Festivalu su pored mladih neafirmisanih pjevača nastupile

regionalne zvijezde poput Zdravka Čolića, Dine Merlina, Severine, Željka Joksimovića i dr.

Odbojkaški klub „Kakanj“ iz Kaknja dobio je organizaciju kvalifikacionog turnira za Evropsko prvenstvo za žene. Na ovom turniru učestvovala su ekipe iz BiH, Ukrajine, Slovačke i Portugala. Pored sportskih takmičenja, učesnici turnira su imali priliku da upoznaju turističke potencijale našeg Kantona, tako da su obišli Kraljevu Sutjesku i kraljevski grad Bobovac.

Zbog izuzetnih rezultata koje postiže ovaj Klub, Turistička zajednica ZDK je finansijski podržala organizaciju ovog turnira kao i odlazak ekipe Odbojkaškog kluba na Chalange cup u Dansku.

Moto club „Condor“ Old timer iz Zenice okuplja ljubitelje i simpatizere moto sporta i starih old timer vozila. Već nekoliko godina zaredom organizator je Motorijade koja se održava u Zenici i na kojoj učešće uzme nekoliko stotina motorista iz zemlje i regiona. Turistička zajednica svake godine podržava ovu sportsku manifestaciju s ciljem promovisanja ove vrste sporta i upotpunjavanja turističke ponude grada Zenice.

Realizovane ekološke aktivnosti

NVO Ekološko društvo „20.mart 1990.“ iz Breze je jedno od rijetkih ekoloških društava sa područja našeg Kantona koje je izuzetno aktivno. Finansijski smo pomagali razne akcije koje je sprovodilo ovo Društvo. Ove godine, članovi Društva su adaptirali područnu školu koja je van funkcije, a nalazi se na području Slivanjske visoravni, koja je pogodna za razvoj izletničkog i planinskog turizma. Uz finansijsku pomoć Turističke zajednice ZDK, područna škola je adaptirana i pretvorena u školu u prirodi.

Općina Zenica pokrenula je akciju proljetnog čišćenja grada i akcentat je stavljen na zasade biljaka i to u cijelom gradu. Turistička zajednica uključila se u ovu akciju i to kupovinom određenog broja sadnica breze i drugih biljaka koje su zasadene po cijelom gradu.

Akcija Izbor najboljih cvjetnjaka i balkona u gradovima ZDK održava se već nekoliko godina zaredom. Ove godine, realizaciju akcije smo prepustili Resursnom ekološkom centru iz Zenice. Izbor najboljih cvjetnjaka se odvijao u dvije kategorije i to izbor najboljih cvjetnjaka i najboljih balkona. Za realizaciju navedene akcije izdvojili smo 10.000,00 KM.

Dio područja Smetova, odnosno dio izletišta koji je najposjećeniji oskudijeva sa zelenim površinama. Na ovom dijelu izletišta postoji ljetni amfiteatar koji je u velikoj mjeri devastiran. Resursni ekološki centar iz Zenice je uz finansijsku pomoć Turističke zajednice ZDK uspio realizirati projekat ozelenjavanja ovog dijela izletišta i rekonstrukciju ljetnog amfiteatra, kako bi se stvorili znatno bolji i ugodniji uslovi za boravak izletnika na Smetovima.

Reklama i propaganda

U 2008. godini, mediji su pokazali izuzetan interes za turističke potencijale našeg Kantona, tako da je ostvarena intenzivna saradnja sa štampanim i elektronskim medijima, a u posebnim prilikama objavljivane su i određene propagandne reportaže. U časopisu Superinfo redovno smo objavljivali reportaže o turističkim potencijalima našeg Kantona, zatim u časopisu Ze-do eko, časopisu Turizam, lokalnim novinama Naša riječ. Takođe, redovno smo medije obavještavali o našim aktivnostima, a mediji su objektivno obavještavali javnost o našim aktivnostima.

Turistička zajednica ZDK izradila je i štampala veći broj flayera o piramidama, tvrđavama, banere, kataloge na kojoj je predstavljena turistička ponuda Kantona, promotivne kese i uradila je veći broj DVD o piramidama, turističkim letovima u Visokom i turističku ponudu ZDK. Zbog izuzetne potražnje našeg promotivnog materijala u ovoj godini smo radili reprint kataloga o turističkoj ponudi Kantona, karte gradova Zenice, Tešnja i Visokog koje su štampane u blokovima, flayera o Tešnju, Zenici, Visokom, kamenim kuglama i umnožavali smo promotivne DVD, uradili smo reprint kataloga o srednjovjekovnim tvrđavama, reklamu za autobuse Turističke agencije Biss tours.

Takođe, štampali smo propagandni materijal za SRM „Putokazi“ iz Žepča, na kojim je predstavljena ponuda općine Žepče, zatim promotivni materijal za Fondaciju Curia Bani iz Kraljeve Sutjeske sa turističkom ponudom Kraljeve Sutjeske i kraljevskog grada Bobovca.

Urađen je novi logotip Turističke zajednice ZDK koji je predstavljen na posterima. Otkupljivane su fotografije profesionalnih fotografa sa motivima naših kulturno – historijskih i prirodnih znamenitosti, što je uveliko doprinijelo obogaćivanju naše arhive slika sa kvalitetnim fotografijama koje smo ugrađivali na naš propagandni materijal.

Nastupi na sajmovima

Navedeni materijal prezentiran je na sajmovima u zemlji i inostranstvu.

Naročito zapažena prezentacija naše turističke ponude bila je na sajmovima u Pragu, Milanu, Mostaru, Vlašiću, Banjoj Luci, Zagrebu, Dubrovniku, Splitu, Zenici i Bihaću.

Ulaganja u projekte za očuvanje, konzerviranje i obnavljanje kulturno – historijskog i prirodnog naslijeđa

Prema važećim propisima Turistička zajednica je dužna 20% ostvarenih prihoda po osnovu članarine i po osnovu boravišne takse izdvojiti za ulaganja u projekte za očuvanje, konzerviranje i obnavljanje kulturno – historijskog i prirodnog naslijeđa.

Vlada FBiH na prijedlog Federalnog ministarstva kulture i sporta, donijela je odluku o usvajanju programa raspodjele sredstava za očuvanje, konzerviranje i obnavljanje kulturno – povijesne baštine, ostvarenih od članarine i boravišne takse u turističkim zajednicama za period 01.01.-31.12.2007.godine. Prema ovoj odluci ostvarena sredstva po osnovu članarine i boravišne takse u 2007.godini usmjerena su u realizaciju slijedećih projekata na području Ze-do kantona i to:

- ❖ **Projekat “Tragovima bosanskog kraljevstva”** koji obuhvata revitaliziranje 10 srednjovjekovnih gradova i njihovo prilagođavanje turističkim potrebama

Na području našeg Kantona obuhvaćeni su Kraljeva Sutjeska (Kakanj), Bobovac (Vareš), Čajengrad (Visoko), Stari grad Vranduk (Zenica), Tvrđava Stari grad (Maglaj), Gradina (Tešanj).

Korisnik sredstava i implementator projekta je Fondacija Mozaik Sarajevo.

Odobrena sredstva u iznosu **80.000,00 KM**

- ❖ **Projekat sanacije klizišta kod harema i džamije u Kraljevoj Sutjesci.**

Korisnik sredstava i implementator projekta je Medžlis Islamske zajednice Kakanj

Odobrena sredstva u iznosu **30.604,21 KM**

- ❖ **Sanacija pukotina i uređenje prostora za hodočasnike “Svetišta Majke Božije” u Olovu.**

Korisnik sredstava i implementator projekta je Provincijat Bosne Srebrene Sarajevo

Odobrena sredstva u iznosu **39.000,00 KM**

❖ **Obnova Jusuf pašine – Kuršumlija džamije u Maglaju**

Korisnik sredstava i implementator projekta je Medžlis Islamske zajednice Maglaj

Odobrena sredstva u iznosu **40.000,00 KM**

Rad Turističkog ureda

Sve aktivnosti tijela Turističke zajednice odvijale su se kroz rad Turističkog ureda.

U Turističkom uredu je, pored direktora, zaposleno još sedam lica od kojih je jedno lice na bolovanju.

U Tešnju je zaposleno jedno lice na poslovima turističkog animatora, a u Turističkom uredu u Visokom zaposlena je osoba na poslovima turističkog animatora i prevodioca.

U Zenici je zaposleno jedno lice na određeno vrijeme i u skraćenom vremenu, za obavljanje poslova čišćenja i kurirskih poslova.

Turistički ured je obavljao sve administrativne i stručne poslove za Turističku zajednicu i njena tijela, pripremao materijale i organizirao sjednice tijela Turističke zajednice, sprovodio aktivnosti predviđene programom rada sve u okviru svojih ovlaštenja, prava i obaveza utvrđenih Zakonom i drugim propisima.

Isto tako, Turistički ured je održavao stalnu saradnju sa općinskim organizacijama i udruženjima čija je djelatnost u neposrednoj vezi sa turizmom.

Zenica, januar 2009.godine

Izvještaj sastavila:
Sanda Spahić
Stručni saradnik TZ ZDK